

Andris Liepaning eng muhim loyihasi - XXI ASR RUS MAVSUMLAR

Mahmudjon Raximjonov

O'zbekiston davlat xoreografiya
akademiyasi San'atshunoslik ta'lim
yo'nalishi 4-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada 20 -asrning yevropada shov-shuvlarga sabab bo'lgan “Rus mavsumlari” baletning istiqboli, qayta tiklanish tendensiyasi va tarixi haqida so'z boradi. Shu bilan birga rus mavsumlarini tiklagan baletmeyster Andris Liepaning hayot va ijod yo'li ham yoritib beriladi.

Kalit so'zlar: Spektakl, Balet, opera, dastur, gastrol, rus mavsumi.

Sergey Diagilevning "Rus mavsumlari" buyuk an'anasi - jahon madaniy jarayonidagi eng yorqin hodisani qayta tiklaydi.

Sergey Diagilevning "Rus mavsumlari" Parij, London, Rim va Yevropaning barcha yirik poytaxtlarida rus milliy san'atining shon-shuhratiga aylandi. Shu bilan birga, "Rus mavsumlari" tadbirlarining har biri, xoh u ko'rgazma, spektakl yoki konsert bo'lsin, jahon madaniyati yilnomasida yangi sahifa ochdi. Turli vaqtlarda "Rus mavsumlari"da rus badiiy hamjamiyatining butun rangi qatnashgan: Benua, Bakst, Vrubel, Grabar, Larionov, Serov, Shaliapin, Rimskiy-Korsakov, Raxmaninov, Fokin, Stravinskiy, Pavlova, Nijinskiy va boshqalar. Ularni Anri Matiss, Pablo Pikasso, Georges Braque, Jakomo Balla, Jan Kokto kabi hamfikir yevropaliklar qo'llab-quvvatladilar. "XXI asrning rus mavsumlari" bugungi kun energiyasi bilan boyitilgan asl "rus mavsumlari" ning rekonstruksiya qilingan va tiklangan spektakllari, ko'rgazmalari va boshqa madaniy loyihalarini hamda umumiy g'oya

bilan birlashtirilgan zamonaviy rus madaniyatining yutuqlarini o'z ichiga oladi. mintaqada Rossiyada yaratilgan eng yaxshi narsalarni namoyish etgan. "Rus mavsumlari" baletlarini tiklashda Andris Liepa asl manbalardan - omon qolgan manzara va liboslar eskizlaridan, spektakllardan olingan fotosuratlardan, musiqadan va zamondoshlar xotiralaridan foydalanishni o'zining burchi deb bildi. Barcha materiallar M.Fokin arxivi saqlanayotgan Sankt-Peterburgdagi Lunacharskiy nomidagi kutubxonada, Moskvadagi Baxrushin muzeyida, "Rossiya fasllari"ga oid bebaho arxivlarni sotib olgan Garvard universitetida va Nyu -Yorkdagi Metropoliten muzeyida sinchiklab o'rganilgan. Andrisning hamkasblari va do'stlari AQShdan ko'p ma'lumotlarni olib kelishdi: Biz Mixail Fokin jamg'armasida saqlanadigan "Shahrizoda" (16 mm plyonkada 50 soatlik yozuv) hujjatli filmlarini o'rganib chiqdik.

Maris Liepa "Atirgulning ko'rinishi" ni qayta tiklash paytida ushbu balet haqida materiallar to'plagan. U shunday deb yozgan edi: "Ba'zan menga imkonsiz narsani o'z zimmasiga olgandek tuyulardi: asl nusxani nusxadan ajratib turuvchi qatorni qayerdan topish mumkin. Bu nihoyatda qiyin ish edi - butunlay yangi asar yaratishdan ko'ra murakkabroq va mas'uliyatliroq edi." Noyob materiallar taniqli kolleksioner va filantrop Nikita Lobanov-Rostovski tomonidan taqdim etilgan, ulardan 24 tasi "Petrushka" baleti uchun, 28 tasi "Armida paviloni" uchun.

"XXI asr rus mavsumlari" loyihasining badiiy rahbari - Rossiya xalq artisti Andris Liepa

Spektakllarning badiiy rahbari, Rossiya xalq artisti - Andrey Petrov

Spektakllarning badiiy rahbari, Rossiya Federatsiyasida xizmat ko'rsatgan artist - Georgiy Isaakyan

Xalqaro balet sahnasi yulduzlari, Bolshoy va Mariinskiy teatrlarining solistlari, Moskva akademik musiqali teatri. K. S. Stanislavskiy va Vl. Loyihada ishtirok etuvchi I. Nemirovich-Danchenko:

— Rossiya xalq artisti Nikolay Siskaridze

- Rossiya xalq artisti Ilze Liepa
- Rossiya xalq artisti Mariya Aleksandrova
- Rossiyada xizmat ko'rsatgan artist Irma Nioradze
- Rossiya xalq artisti Farux Ro'zimatov
- Rossiya xalq artisti Tatyana Chernobrovkina
- Rossiyada xizmat ko'rsatgan artist Aleksandra Timofeeva
- Xalqaro tanlovlar laureati Ilya Kuznetsov
- Rossiya xalq artisti Natalya Balaxnicheva
- Xalqaro tanlovlar laureati Artem Yachmennikov
- Xalqaro tanlovlar laureati Mixail Lobuxin
- Rossiyada xizmat ko'rsatgan artist Igor Pivorovich
- Kreml balet teatri artistlari

N. I. Sats- nomidagi Moskva davlat akademik bolalar musiqali teatri artistlari.

"XXI asrning rus fasllari" loyihasining badiiy dizayni qadimiy spektakllarning emas, balki barcha innovatorlar singari har doim o'z vaqtidan oldinda bo'lgan afsonaviy rassomlarning g'oyalarini qayta qurishdir. Asl manbaga bo'lgan hurmat ko'pchilik manzara va liboslarni eng aniq tiklash uchun materialni ehtiyotkorlik bilan tanlashda namoyon bo'ladi. Qayta tiklangan spektakllarda yangi qahramonlar, hikoyalar va joylar paydo bo'ladi, bu esa loyiha rassomlariga har bir jonlantirilgan spektaklga o'ziga xos narsalarni qo'shish imkoniyatini beradi. Anna va Anatoliy Nejniy, Rossiyada xizmat ko'rsatgan artist Pavel Kaplevich, Rossiyada xizmat ko'rsatgan artist Vyacheslav Okunev baletlarni qayta tiklash ustida ishlash uchun Andris Liepa jahon baletining yetakchi xoreograflarini taklif qiladi.

Londondagi ingliz milliy baletining direktori Ueyn Eagling “Moviy iloh” baletining xoreografi bo‘ldi. Yuriyus Smoriginas, "Tamar", "Armida paviloni" baletlarining litvalik xoreografi. Rim operasining solisti va xoreografi, Buxarest opera va balet teatrining badiiy rahbari Georg Ianku, ayniqsa, Nikolay Siskaridze uchun “Faunning tushdan keying hordiqi” baletini sahnalashtirgan. Asl nusxani yaratishda Diagilevning rus mavsumlaridagi ko‘plab baletlarning rejissyor-baletmeysterining nabirasi Natali Nijinska-Raets va Nina Yushkevichning shogirdi Xilari Mitchell (Bronislava Nijinska truppasining balerina va xoreografi) ishtirok etdilar. "Bolero" baleti. “Oltin xo‘roz” opera-baletining xoreografi va rejissyori xalqaro mukofot laureati Gali Abaydulov edi. "Kleopatra - Ida Rubinshteyn" nomli noyob spektakl esa Benua de la Dans mukofotiga dunyodagi eng yaxshi xoreograf sifatida nomzod bo‘lgan Patrik de Bana tomonidan sahnalashtirilgan.

RUS MAVSUMLARI DASTURI

2005-yildan buyon katta ishlar qilindi. Quyidagi baletlar qayta tiklandi va ommaga taqdim etildi:

PETRUSHKA

OLOVLI QUSH,

SHAHORIZODA,

ATIRGULNING KÓRINISHI

MOVVIY ILOH

TAMAR

BOLERO

ARMIDI PAVILIONI

FAUNNING TUSHDAN KEYINGI HORDIQI

SHOPENYANA

POLOVES RAQSLARI

KLEOPATRA - IDA RUBINSTEYN

OLTIN HOROZ opera-baleti

ROSSIYA VA YEVIROPA SHAHARLARIDA TURINGLAR

"Diagilev G'arbga sayohat qildi va biz Rossiyaga tegishli bo'lgan narsalarni qaytarib, Sharqqa spektakllarni olib boryapmiz." Andris Liepa.

2006 yildan boshlab Rossiya shaharlari bo'ylab yillik gastrol gastrollari boshlandi. Bunday miqyosdagi loyihalar nafaqat yakkaxonlar, balki balet truppasi ishtirokida, sahna ko'rinishlari to'liq import qilinib, ko'pincha metropoliten bo'lmagan tomoshabinlarga yoqmaydi.

2006 yil aprel - "Moviy iloh ", "Olovli qush " / Chelyabinsk, Ekaterinburg, Perm

2007 yil aprel - "Tamar", "Shahrizoda/ Chelyabinsk, Ekaterinburg, Perm

2008 yil avgust - "Tamar", "Olovli qush", "Fauning tushdan keyingi hordiqi" / Riga

2009 yil 1 oktyabr - "Tamar", "Shahrizoda" / Sankt-Peterburg, Mixaylovskiy teatri

2009 yil noyabr - Yaroslavl, Ryazan, Samara, Qozon, Izhevsk, Perm, Ivanovo, Saratov, Nijniy Novgorod

2010-2020 yillar - Rossiya shaharlari bo'ylab yillik sayohatning davomi.

Har bir shaharda xalq ijodkorlarni zavq bilan kutib oldi va yangi uchrashuvlarni intiqlik bilan kutmoqda.

PARIS, Teatr des Champs Elysees - 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 yillar.

Rossiyaning Frantsiyadagi elchixonasi va Rossiya Federatsiyasi Madaniyat vazirligi ko'magida.

Spektakllarda Rossiyaning Fransiya va Monakodagi elchisi Aleksandr Orlov, Rossiya temir yo'llari rahbari Vladimir Yakunin, Fransiya prezidenti ma'muriyati rahbarlari, Rossiya va G'arb siyosiy va biznes elitasi vakillari,

madaniyat va moda arboblari (Patrik Germes, maestro Valentino).

LONDON, London Kolizy teatri - 2011, 2012, 2013, 2014.

Yillik yozgi sayohatlar.

PEKIN - 2009, 2010, 2011 y

"Diagilev Gala" rus baleti yulduzlarining konsertlari

CANNES, Festivallar va Kongresslar saroyi - 2010, 2011, 2012.

JENEVA, Jenevaning Katta teatri - 2014 yil.

DUBAI, Dubay Operasi - 2017

ASPENDOS, Aspendos antik teatri - 2017

Va shuningdek:

Madrid (2012),

Qatar (2012),

Abu-Dabi (2011),

Minsk (2010, 2011, 2012),

Riga (2009, 2010, 2011, 2012),

Vilnyus (2012),

Tbilisi (2012),

Olmaota (2012, 2013).